

În alimentara cu geamuri prăfuite de pe strada principală erau doar câteva femei. Cum-părau pui vineți și parizer. Am intrat într-un restaurant să mănânc ceva, aveau ciorbă de vacuță și cotlet de porc cu cartofi prăjiți. La mesele vecine, câțiva mineri beau rom alb, ieftin, urât mirositor.

Eram în Petroșani de seara trecută, venisem cu gândul să scriu despre viața minerilor. Cu o lună în urmă fusesem la București, în zilele mineriadei, și îi văzusem cum băteau oameni pe stradă cu bâtele, cum smulgeau părul fetelor și bărbile intelectualilor. Scăpasem atunci ca prin urechile acului de bătaie. Curiozitatea era însă mai mare decât teama. Eram sigură că, dacă nu m-au bătut atunci, în iunie, n-or să mă bată nici acum, când vin la ei acasă, să văd cum trăiesc și ce gândesc. Nu găsisem cameră la hotel, era perioadă de admitere la facultate, erau mulți candidați la Facultatea de Mine, oamenii credeau că minerii sunt importanți de vreme ce Iliescu îi chemase să facă ordine. Am intrat în vorbă, în piața centrală, cu niște tineri, le-am povestit de ce am venit

și i-am întrebat unde aş putea să stau. Cei mai mulți erau studenți și, cu toate că păreau binevoitori, nu știau mare lucru. Nu fuseseră nici la București în iunie, nu știau nici unde aş putea să stau. Nu sunt alte locuri de cazare în oraș decât la cele două hoteluri, mi-au spus. Dar erau bucuroși că cineva a venit să scrie despre viața în Valea Jiului. Unul dintre băieți, miner, mi-a propus să mă găzduiască acasă la părinții lui. El s-a dus să doarmă la un prieten. Mi-a promis că vorbește cu inginerul-șef să mă ducă în mină, dar asta urma să se întâmple abia luni. Părinții lui erau oameni de treabă. Tatăl nu fusese la București, dar fiul cel mare fusese. Nu mi-a povestit ce a făcut, era foarte tăcut de felul lui, dar nu a încercat să se justifice în vreun fel și nici nu s-a supărat pe mine când i-am spus ce părere aveam. Mi-au dat să mănânc ciorbă de pui și am dormit pe canapea, în sufragerie, iar fiul cel mare a dormit pe o saltea, pe jos.

Abia trecuse amiaza și nu mai știam ce să fac în oraș. Nici în apartamentul mine-rilor nu mă puteam duce atât de devreme.

Mă învârteam amețită prin peisajul cenușiu, când am văzut pe gardul stadionului un afiș colorat: în seara aia era spectacol cu Marele Cenaclu, condus de celebrul Poet.

Am aflat atunci că Cenaclul se reînființase de curând, sub alt nume, după ce fusese desființat, la ordinul lui Ceaușescu, înainte de Revoluție, iar Poetul a vrut ca primul spectacol să fie în Valea Jiului. Era un eveniment important pentru Petroșani, iar eu mă bucuram că aveam ce face în seara aceea. Pe la ora șase, mii de mineri cu sticle de bere în mână umpleau deja stadionul.

Când a apărut Poetul, din miile de piepturi s-a auzit un strigăt de bucurie.

— Cred că minerii sunt cei mai buni dintre oameni! Nu am întâlnit vreodată o comunitate atât de compactă, de doritoare de cultură cum este comunitatea minerească din Valea Jiului, striga Poetul, iar ei îi răspundeau recunoscători, scandându-i numele, agitând sticlele de bere.

Le-a amintit că se împlinește o lună de la mineriadă și, ca și cum ar fi vrut să-i elibereze

de vinovăție, le-a spus că adevărații mineri sunt cei de pe 14 iulie de pe stadion, nu cei de pe 14 iunie din București. Că ei sunt buni și că își doresc iubire, nu ură. Ușurați ca și cum ar fi primit dezlegare de la preot, strigau și dansau. Mă întrebam câți dintre cei din jur fuseseră, cu o lună înainte, pe străzile Bucureștiului, cu bâta în mână. Nu-mi era frică de ei, deși atunci, în urmă cu o lună, îmi fusese. Păreau fericiți în seara aceea, dar mie mi se părea un spectacol trist. O păcăleală, așa cum fusese pentru ei și cu o lună în urmă, când li se spusese că sunt importanți și că de ei depinde soarta democrației. Nu era aceeași dimensiune a minciunii, dar tot minciună era.

Când s-a terminat spectacolul am trecut prin mulțime, m-am dus la Poet și i-am cerut un interviu. Mă gândeam că e păcat să am așa un subiect și să nu profit. S-a prefăcut că nu vrea, dar până la urmă a cedat. M-a chemat a doua zi, la ora 12, la hotel.

Încă nu era gata când am ajuns. Am așteptat pe hol să se îmbrace și apoi m-a invitat înăuntru. Stătea pe marginea patului, în șosete.

Era gras, avea plete și barbă căruntă, purta pantaloni largi, negri, din stofă lucioasă, și un tricou negru, plin de mătreață. Șosetele erau albe, flaușate, cu o dungă albastră sus.

Și-a strigat fiul din camera alăturată și i-a poruncit să-l încălțe. Băiatul, înalt și slab, cam de aceeași vârstă cu mine, a intrat tăcut, cu niște adidași albi în mână, a îngenuncheat și i-a pus în picioarele tatălui. S-a chinuit un timp. Fără să se uite la el, Poetul l-a certat că nu i-a încheiat bine șireturile. Mi se părea umilitor pentru băiat, dar el nu avea nicio expresie. Poate mai trecuse prin asta de multe ori. Înțelegeam că Poetul e prea gras ca să se aplece, dar mă întrebam de ce nu m-a lăsat să aștept pe hol încă două minute, ca să nu-și pună fiul să îngenuncheze în fața lui în prezența unei fete. Nu știam ce-i în mintea băiatului, dar mie îmi era rușine. Aș fi vrut să ies, dar Poetul mi-a spus că nu are timp de pierdut. Mi-am dat seama că nu-i pasă cum se simte fiul lui și cu atât mai puțin cum mă simt eu. Băiatul era în momentul ăla doar un încălțător, iar eu doar un spectator oarecare.

M-am întrebat dacă nu cumva ăsta e felul lui de a-și arăta puterea față de fiu și față de mine. Nu cu mulți ani în urmă avusese mare putere, dar poate că acum doar asta i-a mai rămas, m-am gândit. Era o diferență foarte mare între cel care condusesse celebrul cenaclu, care avea spectacole pe stadioane, transmise la radio, care avea emisiune săptămânală la televizor, căruia îi plăcea să fie adulat și cel de acum, eșuat într-o cameră murdară de hotel dintr-un oraș sărac și prăfuit. Ascultasem și eu, în adolescență, melodiile cenaclului, unele îmi plăceau foarte mult și le știam încă pe de rost.

Știam că îl cântase mult pe Ceaușescu și auzisem că în decembrie '89, când ieșise în stradă să facă pe revoluționarul, oamenii l-au scuipat și că a scăpat cu fuga de furia lor, refugiindu-se în curtea ambasadei americane. Era primul interviu pe care i-l lua cineva după Revoluție. Și pentru mine era primul interviu. Nu mă simțeam inspirată și nu eram documentată, dar nu voiam să ratez ocazia. Deși atunci nu aveam obiceiul să fiu îngăduitoare, îmi era puțin milă.